

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 685/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **OB-BELSTAV, s.r.o.**, Olešná 500, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Okresného súdu Levice v konaní sp. zn. 13Cb/146/2017 a proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5Cob/150/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Levice v konaní sp. zn. 13Cb/146/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5Cob/150/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Levice **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 13Cb/146/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 5Cob/150/2023 konať bez zbytočných prietáhov.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **900 eur**, ktoré **s ú** jej **p o v i n n é** zaplatiť Okresný súd Levice **300 eur** a Krajský súd v Bratislave **600 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Okresný súd Levice a Krajský súd v Bratislave **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 5. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13Cb/146/2017 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cob/150/2023. Vo vzťahu k okresnému aj krajskému súdu navrhuje sťažovateľka vysloviť príkaz konať a zároveň navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie spoločne a nerozdielne vo výške 2 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalobkyne proti žalovanej obci o zaplatenie 1 771,20 eur s príslušenstvom z titulu uzavretej zmluvy o dielo. Napadnuté konanie na okresnom súde začalo 16. októbra 2017, keď mu bola vec postúpená z Okresného súdu Banská Bystrica. Proti rozsudku okresného súdu z 23. februára 2021, ktorým bola žaloba zamietnutá, podala sťažovateľka 2. marca 2021 odvolanie. Spis okresného súdu bol 7. júla 2021 predložený Krajskému súdu v Nitre, ktorý vo veci nerozhodol. Dňa 7. novembra 2023 bol spis postúpený krajskému súdu vzhľadom na skutočnosť, že s účinnosťou od 1. júna 2023 je v obchodnoprávných sporoch príslušný práve krajský súd, keďže prechodné ustanovenie § 471 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných od 31. mája 2023.

3. Ústavný súd zistil, že prípisom z 27. novembra 2024 krajský súd vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia o podanom odvolaní, pretože spis mu bol predložený predčasne. Krajský súd upozornil okresný súd na viacero nedostatkov vrátane potreby vydania opravného uznesenia vo vzťahu k napadnutému rozsudku a jeho doručenia účastníkom konania. Po vykonaní potrebných úkonov má okresný súd opätovne predložiť spis krajskému súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka namieta, že napadnuté konanie pred okresným aj pred krajským súdom nie je ani po siedmich rokoch od podania žaloby sťažovateľkou právoplatne skončené. V tejto súvislosti poukázala aj na ňou skôr podané ústavné sťažnosti namietajúce porušenie identických práv, ktoré ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 130/2021-19 z 23. marca 2021 a uznesením č. k. IV. ÚS 352/2023-14 z 27. júna 2023 odmietol ako zjavne neopodstatnené, aj keď konštatoval, že postup všeobecných súdov nebol úplne optimálny.

5. Aj napriek skutočnosti, že ide o spor nízkej zložitosti po stránke skutkovej aj právnej, okresný súd vo veci rozhodol po 3,5 roku, pričom v priebehu konania neustále nariad'oval a odročoval termíny pojednávania, čím dochádzalo k porušovaniu koncentrácie konania. Následne krajský súd ani po takmer 4 rokoch od podania odvolania vo veci nerozhodol, t. j. uvedené konanie, ktoré trvá

od roku 2017, nebolo právoplatne skončené. Sťažovateľka zdôraznila, že svojím postupom žiadnym spôsobom konanie nepredlžovala a poskytovala potrebnú súčinnosť.

6. Podľa sťažovateľky sa od poslednej ústavnej sťažnosti vo veci nevykonali žiadne úkony. Okresný aj krajský súd (podobne ako jeho predchodca Krajský súd v Nitre) pokračuje v pomalom riešení sporu a vec dosiaľ nerozhodol.

7. Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodnila celkovou dĺžkou napadnutého konania pred všeobecnými súdmi a tým, že právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza, jej spôsobila materiálnu ujmu.

III.

Vyjadrenie okresného a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení konštatuje, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky považuje za nedôvodnú, pretože okresný súd v jej veci už meritórne rozhodol rozsudkom z 23. februára 2021. Poukazuje na skutočnosť, že ústavný súd rozhodnutiami sp. zn. I. ÚS 130/2021 z 23. marca 2021 a sp. zn. IV. ÚS 352/2023 z 27. júna 2023 odmietol predchádzajúce ústavné sťažnosti. V čase podania aktuálnej ústavnej sťažnosti prebiehalo odvolacie konanie, ktoré okresný súd nemohol ovplyvniť. Navyše, časový úsek od vrátenia spisu z krajského súdu na vykonanie ďalších, vo vyjadrení špecifikovaných procesných úkonov od 12. decembra 2024 dosiaľ nemožno považovať z hľadiska intenzity zásahu do práv sťažovateľky za porušenie ňou označených práv.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

9. Krajský súd vo uviedol, že vec mu bola postúpená Krajským súdom v Nitre 7. novembra 2023. Dĺžku vybavovania veci odôvodňuje predsedníčka senátu zvýšeným nápadom v senáte 5Cob v dôsledku zmien súvisiacich s novou súdnou mapou od 1. júna 2023. Poukazuje na skutočnosť, že mnoho postúpených vecí bolo reštančných, skutkovo aj právne náročných a navyše všetci členovia senátu mali v súvislosti s prijatím súdnej mapy a následným prechodom na úplne inú agendu trojmesačnú adaptačnú dobu. Krajský súd uviedol, že v súčasnej dobe nespôsobuje prieťahy v konaní, keďže spis bol vrátený okresnému súdu prípisom z 27. novembra 2024 z dôvodu, že trpel viacerými nedostatkami. V okolnostiach danej veci nie je podľa názoru krajského súdu možné dospieť k záveru o prieťahoch v konaní a skutočnosť, že bola po jednom roku vrátená okresnému súdu bez rozhodnutia, bola spôsobená výlučne z už uvedených objektívnych dôvodov. V prípade, ak bola sťažovateľka toho názoru, že konanie trpí prieťahmi, mala k dispozícii účinný prostriedok nápravy v podobe sťažnosti predsedovi súdu, ktorý ale nevyužila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu. Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

13. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu uzavretej zmluvy tvorí štandardnú a početnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a nejde o skutkovo a právne zložitú vec.

14. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd vychádzal z chronologického prehľadu úkonov a zo spisového materiálu poskytnutého ústavnému súdu v predošlých konaniach vedených pod sp. zn. I. ÚS 130/2021 a sp. zn. IV. ÚS 352/2023, pričom nezistil, že by sťažovateľka svojím správaním prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom je postup všeobecných súdov v napadnutom konaní. Pri hodnotení toho, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd posudzoval dĺžku konania ako celok a nepreskúmaval jednotlivé fázy konania v zmysle rozsudkov ESLP vo veciach *Bubláková proti Slovenskej republike* z 15. 2. 2011, *Čičmanec proti Slovenskej republike* z 28. 6. 2016, ako aj judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 103/2019, I. ÚS 282/2019, IV. ÚS 81/2019). V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konania trvajú takmer sedem rokov a štyri mesiace, čo je vzhľadom na jednoduchý predmet konania už samo osebe ústavne neakceptovateľné.

16. Vo vzťahu k hodnoteniu postupu okresného súdu ústavný súd v prvom rade odkazuje na svoje predošlé uznesenie sp. zn. I. ÚS 130/2021 z 23. marca 2021. Už v ňom ústavný súd konštatoval, že priebeh napadnutého konania pred okresným súdom nebolo možné hodnotiť ako celkom bez prietahov, poukazujúc najmä na obdobie nečinnosti od 8. decembra 2017, keď okresný súd zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Banská Bystrica z 21. septembra 2017, do 1. apríla 2019, keď okresný súd nariadil pojednávanie vo veci na 18. jún 2019. Dňa 23. februára 2021, teda po 3 rokoch a 4 mesiacoch od začatia konania, vydal okresný súd vo veci sťažovateľky meritórny rozsudok. Táto doba je na hrane ústavnej akceptovateľnosti. Ústavný súd v neposlednom

rade upozorňuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu spočívajúcu v predčasnom predložení spisu krajskému súdu s množstvom nedostatkov, v dôsledku čoho sa konanie opätovne predĺžilo. Argumentácia okresného súdu, že časový úsek od vrátenia spisu z odvolacieho súdu na vykonanie ďalších procesných úkonov, teda od 12. decembra 2024 dosiaľ, nemožno považovať z hľadiska intenzity zásahu do označených práv sťažovateľky, preto v intenciách už uvedeného nemôže obstať.

17. Čo sa týka postupu krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že aj tento je poznačený obdobiami nečinnosti a zbytočnými priet'ahmi. Sťažovateľka podala 2. marca 2021 proti rozsudku odvolanie, pričom spis bol Krajskému súdu v Nitre predložený 7. júla 2021, ktorý o odvolaní sťažovateľky nerozhodol. Krajský súd v Nitre 29. marca 2023 zverejnil na úradnej tabuli súdu oznam o verejnom vyhlásení rozsudku určenom na 4. apríl 2023. V určený deň však Krajský súd v Nitre termín verejného vyhlásenia rozsudku zrušil a podaním z toho istého dňa zaslal vyjadrenie sťažovateľky z 28. júna 2021 (doručené 13. júla 2023) žalovanej, aby sa k nemu vyjadrila v lehote 10 dní od jeho doručenia. Predmetné podanie odoslané 5. apríla 2023 bolo žalovanej doručené 20. apríla 2023. Právny zástupca žalovanej obratom požiadal Krajský súd v Nitre o predĺženie lehoty na vyjadrenie do 12. mája 2023, a to z dôvodu čerpania ním vopred naplánovanej dovolenky. Dňa 15. mája 2023 bolo uvedené vyjadrenie predložené Krajskému súdu v Nitre. K tomu ústavný súd uvádza, že postup Krajského súdu v Nitre bol preskúmaný už v uznesení sp. zn. IV. ÚS 352/2023 z 27. júna 2023. Ústavný súd v konštatoval, že postup Krajského súdu v Nitre nebol úplne optimálny, ale vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania pred týmto krajským súdom (23 mesiacov) nešlo o nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite.

18. Spis bol následne 7. novembra 2023 postúpený krajskému súdu, ktorého prvý úkon vo veci bolo vrátenie spisu okresnému súdu prípisom z 27. novembra 2024 (teda po viac než roku) so žiadosťou o odstránenie viacerých formálnych i vecných nedostatkov spisu.

19. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že samotné odvolacie konanie trvá už takmer 3,5 roka, pričom vzhľadom na vrátenie spisu okresnému súdu nemožno v dohľadnej dobe očakávať vydanie právoplatného rozhodnutia, ktoré by smerovalo k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

20. Vo vzťahu k obrane krajského súdu spočívajúcej v argumentácii o zaťaženi krajského súdu aj v dôsledku zmien v organizácii súdnictva po 1. júni 2023, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 530/2022, II. ÚS 494/2023).

21. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

22. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke prikázal okresnému súdu, kde sa spis v čase rozhodovania ústavného súdu nachádza, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov v súvislosti s vykonaním všetkých úkonov potrebných na to, aby mohol byť spis čo najskôr predložený krajskému súdu pre rozhodnutie v odvolacom konaní. Príkaz konať vyslovil ústavný súd aj smerom ku krajskému súdu, ktorý je po predložení spisu okresným súdom povinný rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky bez zbytočných prieťahov.

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní prihliadol na celkovú dĺžku napadnutého konania, na to, že v čase jeho rozhodovania krajský súd vo veci sťažovateľky nerozhodol, obdobia nečinnosti okresného a krajského súdu, ako aj nesústreďený postup okresného súdu. Ústavný súd však vzal do úvahy aj hodnotu sporu a predmet konania, ktorý nepatrí medzi privilegované a nevykazuje osobitnú naliehavosť. Ústavný súd napokon prihliadol aj na mieru, v akej okresný súd a krajský súd prispeli k vzniku zbytočných prieťahov a k doterajšej dĺžke napadnutých konaní. Na uvedenom základe ústavný súd rozhodol, že sťažovateľke priznáva primerané finančné zadosťučinenie 900 eur, ktoré jej je okresný súd povinný zaplatiť v sume 300 eur a krajský súd v sume 600 eur, a to v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Ústavný súd návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške presahujúcej 900 eur nevyhovel.

VI.

Trovy konania

25. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3) sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume 713,96 eur. Ústavný súd vypočítanú náhradu trov sťažovateľky zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty v sume 142,79 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Pri určení výšky jej sadzby postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právnemu zástupcovi sťažovateľky vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných

a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu